

NİNNİLERDE KADIN ANLATICININ SESİ

İNCELEME

Songül ÇEK

harf

NİNNİLERDE KADIN ANLATICININ SESİ

Hazırlayan
Songül ÇEK

*h***a***rf*

Harf Eğitim Yayıncılığı: 79

Akademik: 10

•

Birinci Basım

15.01.2014

•

Sorumlu Müdür

Özlem FINDIK

•

Yönetim Adresi:

Harf Eğitim Yayıncılığı

Reşit Galip Cad. Hatır Sk. No: 23/2 G.O.P / ANKARA

Telefon : (0312) 437 08 85 - 437 08 86

Faks : (0312) 437 08 87

e-posta : bilgi@harfegitim.com.tr

web : harfegitim.com.tr

•

Baskı Tarihi

15.01.2014

•

Basılan Matbaanın Adı ve Ünvanı

Dumat Ofset

•

Basım Yeri Adres ve Telefon

Bahçekapı Mah. 2477 Sokak No: 6 Şaşmaz - Etimesgut / ANKARA

Telefon : (0312) 278 82 00 pbx

Faks : (0312) 278 82 30

web : dumat@dumat.com.tr

•

Redaksiyon

Özlem FINDIK

•

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Sarakusta www.sarakusta.com.tr

•

ISBN: 978-975-6048-93-1

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
GİRİŞ	9
TÜRK HALK ŞİİRİ TÜRLERİ İÇİNDE NİNNİNİN YERİ	9
I. BÖLÜM	39
KADIN VE ERKEK CİNSİYETLERİNİN ANONİM TÜRK HALK ŞİİRİ TÜRLERİNE YANSIMASI	39
1.1. AĞIT, MANİ VE TÜRKÜLERDE KADIN ERKEK CİNSİYETLERİNİN ROLÜ	40
1.2. FEMİNİST KURAM BAĞLAMINDA KADIN CİNSİYETİNİN NİNNİYE YANSIMASI	55
İKİNCİ BÖLÜM	87
2.1. TÜRK HALK ŞİİRİNİN ANONİM TÜRLERİ ARASINDA KADIN SESİ OLARAK NİNNİ.....	87
2.1.1. <i>Sözlü Kültür Ortamında Anne ve Ninni</i>	88
2.1.2. <i>Yazılı Kültür Ortamında Anne ve Ninni</i>	111
2.1.3. <i>Elektronik Kültür Ortamında Anne ve Ninni</i>	120
2.2. BAĞLAMSAL KURAM TEMELİNDE ANONİM HALK ŞİİRİ ÜRÜNÜ NİNNİLERİN İCRA BAĞLAMLARI ...	130
2.2.1. <i>Annenin Söylediği Ninnilerin İcra Bağlamları</i> ..	132
2.2.1.1. <i>Sözlü kültür ortamında annenin ve ninnilerin icra bağlamları</i>	132
2.2.1.1.1. <i>Hane içindeki annenin ninni icrasının bağlamsal özellikleri</i>	134

2.2.1.1.2. <i>Sözlü kültürde annenin yalnız olduğu mekânlarda ninni icrası</i>	136
2.2.1.1.3. <i>Komşu evinde söylenen ninnilerin icra bağlamı</i>	150
2.2.1.1.4. <i>Tarla, orman, bahçe vb. yerlerde çalışan annelerin ninni icra bağlamı</i>	153
2.2.1.2. <i>Yazılı kültürde annenin söylediği ninnilerin icra bağlamları</i>	155
2.2.1.2.1. <i>Annenin yalnızken söylediği ninnilerin icra bağlamı</i>	156
2.2.1.2.2. <i>Kabul günlerinde annenin ninni icrası</i> ...	160
2.2.1.2.3. <i>Aile dışından kimselerin bulunduğu mekânlarda ninni icrası</i>	161
2.2.1.3. <i>Elektronik kültür ortamında annenin ninni icrası</i>	162
2.2.2. <i>Türk Halk Ninnilerinin Dinleyicisi</i> <i>Bebek/Çocuk</i>	165
2.2.3. <i>Türk Halk Ninnilerinin Mesajı</i>	169
2.2.4. <i>Türk Halk Ninnilerinin İcrasında Kullanılan İletişim Araçları/Kanal</i>	170
2.2.5.1. <i>Türk Halk Ninnilerinde Erkek Dilinin Bir Yansıması Olarak Annenin Dili</i>	172
2.2.5.2. <i>Türk halk ninnilerinde kadının kendine özgü dili</i>	192
SONUÇ	199
KAYNAKÇA	205
KAYNAK KİŞİLER	215

ÖN SÖZ

Türk halk şiiri türlerinin tanımlanması, analizi ve sınıflanması konusu Türk edebiyatı ve Türk folkloru alanları için temel gereksinimler arasında yer almıştır. Eskiden beri sürdürülen bu çalışmalar türlere yönelik genel bir çerçeve sunmak açısından faydalı olmakla birlikte, zamanla değişen yaklaşımlara da konu olmuştur. Farklı kuram ve yaklaşımların temelinde gerçekleştirilen incelemeler ve analizler, halk şiiri türleri için yeni açılımlar sağlamıştır. Özellikle Türk halk şiirinin anonim türleri üzerine yapılan çalışmalar yalnızca sözlü kaynaklardan yapılan derlemelerle sınırlı kalmamış, elde edilen malzemelerin analizi çalışmaları da ortaya çıkmıştır. Türler arası karşılaştırmalar, yapısal ve fonksiyonel değerlendirmeler, bağlamsal yaklaşımlar türlerin daha bilimsel bir zeminde ele alınmasına olanak sağlamıştır.

Türk halk ninnilerinin anonim halk şiiri içinde nasıl bir karaktere sahip olduğu sorusu sözü edilen kuram ve yaklaşımlar çerçevesinde yanıtlanmaya çalışılmıştır. Böylelikle ninni türüne özgü nitelikler belirlenerek türsel değerlendirmeler içindeki yeri tespit edilmek istenmiştir. Bugüne kadar ninni türüne yönelik çalışmaların hemen hepsinin ortak noktası genelde kadın özelde ise anneye vurgu yapmış olmasıdır. Ninniler, sanatsal yaratıcısı olan anneden ya da kadından ayrı düşünülemeyecek türlerdir. Diğer halk şiiri türleri yaratıcısıyla bu kadar bütünleşmiş değildir. Kadının içinde bulunduğu sosyo-kültürel koşullar sonucu oluşan dili ve bu dille ninni

üretmesi, sözü edilen bütünleşmeyi sağlamaktadır. Annenin, bebeğiyle kurduğu iletişimde ortaya çıkan bir tür olması ninnilerin anne, bebek ve içinde bulunulan bağlam çerçevesinde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu kitabın amacı birer kadın yaratması olan ninnilerin iletişimsel bağlamda icra edilmiş biçimlerini belirlemek, aynı zamanda kadının ve annenin Türk sosyo-kültürel yaşamı içinde değişen algısının ninnilere verdiği şekli feminist yaklaşımlar doğrultusunda ele almaktır. Buradan yola çıkarak ninnilerde kullanılan dilin anneye mi yoksa anne tarafından benimsenmiş ve içselleştirilmiş olan erkek diline mi ait olduğuna yanıt aramaktır. Bu sayede kadının ninnide kullandığı dilin, ninnilerin tür özelliği kazanmasındaki etkisi tespit edilecektir.

Türk kadınının ve Türk ninnilerinin içinde yaşadığı oldukça geniş coğrafya, çalışmaya konu edilen ninnilerin yayıldığı alanın daraltılmasını gerektirmiştir. Bu nedenle çalışma konusu, Türkiye'den derlenen ninnilerle sınırlandırılmıştır.

Çalışmanın temelini oluşturan ninni malzemesi sözlü ve yazılı kaynaklardan elde edilen derlemelere dayanmaktadır. Sözlü kaynakların birçoğu Muğla'nın Marmaris ilçesinde yaşamaktadır. Marmaris, birçok ilden göç alan bir yer olduğundan farklı bölgelerde yaşamış olan annelerin ninnilerinin tespitine olanak sağlamıştır. Yazılı kaynak olarak seçilen malzemelerin ise sözlü kaynak bilgilerinin bulunmasına özen gösterilmiştir. Böylece daha sağlıklı değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Ayrıca sözlü kaynaklardan yapılan derlemeler sırasında gerçekleştirilen gözlemler, özellikle bağlamsal değerlendirmelerde fayda sağlamıştır.

Her ne kadar yapılan gözlemler ve mülakatlar birçok malzeme sağlasa da kadınların ruhsal durumları ile ninnilerin bağını kurmaya yönelik saptamalar genellikle tanıdık kişiler arasından elde edilen verilere dayanmıştır. Çünkü kadının

tanımadığı kimseye adını vermekten bile kaçındığı bir ortamda, özel hayatına dair bilgi edinmek ve duygusal dünyasına dair bilgi almak oldukça zor hâle gelmiştir. Fakat yakınlardan tespit edilen bilgiler bu konudaki eksiği ortadan kaldırmıştır. Öte yandan çalışmayı hazırlayan kişi olarak bir kadın olmak kadınlarla iletişim kurmada avantaj sağlamıştır. Bir erkeğin kadınlardan yapacağı derlemelerin daha sınırlı bilgi sağlayacağı düşünüldüğünde, eldeki verilerin sözlü kaynakların samimi duygularını yansıttığı sonucuna varılabilmektedir.

Kaynak kişiler çalışma içerisinde “K.K.” kısaltması ile belirtilmiş ve kullanım sırasına göre “K.K.1, K.K.2 ...” biçiminde numaralanmıştır. Kaynak kişi bilgisi “Kaynakça” bölümünden sonra ayrı başlık altında verilmiştir. Kaynak kişiler, verilen numaralara göre sıralanmış, bu nedenle alfabetik sıralama yapılmamıştır.

Ninniler annelerin ve genellikle de kadınların etrafında anlatılmıştır. Anne dışında abla, teyze, hala, büyükanne de ninni söyleyebilmektedir elbette ancak burada en genel anlamıyla anneler ninni söyleyen kişiler olarak değerlendirilmiştir.

Oldukça geniş ve çok yönlü değerlendirilebilecek bir tür olan ninnilerin çözümlenmesi, çeşitli zorlukları gündeme getirmiştir. Bu konuda yol gösterici fikirleriyle yeni bakış açıları kazanmamı sağlayan, çalışma boyunca desteğini hiç eksiltmeyen sayın hocam, Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ninnilerin tespitinde, ciddiyetle yardımcı olan, tekrar tekrar gerçekleştirilen görüşmelerde sıkılmadan bilgi veren kaynak kişilere teşekkür ederim.

GİRİŞ

TÜRK HALK ŞİİRİ TÜRLERİ İÇİNDE NİNNİNİN YERİ

Bu çalışmayla ninnilerin Türk halk şiirinin türsel tanımlamalar ve sınıflamalar içindeki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Burada Türk sosyo-kültürel yapısı içinde; kadına ve erkeğe ait toplumsal cinsiyet rollerinin kadın tarafından üretilen ninniler üzerindeki etkisi ve anne ile bebek arasında kurulan iletişim esnasında ortaya çıkan ninnilerin tematik, yapısal son olarak da işlevsel nitelikleri üzerinde durulmuştur. Böylece diğer anonim Türk halk şiiri türlerinden farklı olarak ninnilerin, kadınlara özgü yaratmalar olduğu ve kadınların içinde buldukları icra bağlamına göre ayırt edici türsel nitelikler kazandıkları gösterilmeye çalışılmıştır.

Da Ben Amos'un *Folklor Genres* adlı çalışmasının "Giriş" kısmı dünyada folklor türlerine yönelik çalışmaların gelişim evrelerini özetlemektedir. Tarihî-coğrafik, yapısal-morfolojik, fonksiyonalist yaklaşımlarla; tür kavramının içeriği türlerin sınıflanma kategorileri, türlerin kalıcı ve değişken formları, türlerin sözel formları belirlenmeye çalışılmıştır. Folklor metinleri temel alınarak tür tanımlamaları ve sınıflamaları yapmayı amaçlayan bu kuram ve yaklaşımlara, performansın folklor üzerindeki etkisinin eklenmesiyle, türlerin sınıflanması yeni açılımlar kazanmıştır (Ben Amos; 1976:X-XXXI).

Türlerin tanımlanmasında ve sınıflanmasında performansın niteliğinin önem kazanmasıyla türler, metinsel bağlamları yerine canlı gösterim bağlamlarıyla değerlendirilmeye başlanmıştır.

Roger D. Abrahams'ın belirttiğine göre türler, gösterimci ve dinleyicisi arasında kurulan ilişkiye odaklanmayı sağlar; ayrıca türler geleneksel tutumların ve gösterimcinin iletişim sırasında dinleyici üzerinde yarattığı etkiye bağlı geleneksel stratejilerin adlandırılmasını sağlar (Abrahams, 1976:193).

Her bir tür, ait olduğu toplumsal çevrenin prensiplerini sunacağından onların analitik değerlendirmesinde toplumsal çevreye de dikkat çekilmiştir. Kısacası Ben-Amos'un da belirttiği gibi türler, sınıflamanın değil iletişimin bağlamsal kategorisi olarak düşünölmeye başlanmıştır (1976: xxxix).

Türk halk şiiri türleri üzerine yapılmış çalışmaların genel karakteri metin esaslı olmalarıdır. Halk şiiri ürünlerinin icra edildikleri bağlamlardaki iletişimsel özellikleri çoğu zaman göz ardı edilmiştir. Ancak bilindiği gibi sözlü kültürde yaratılan ve aktarılan halk şiiri türlerinin icra bağlamlarının belirlenmesi, o türe ait niteliklerin tespitinde en önemli unsur hâline gelmiştir.

Dünyada ve Türkiye'de türlerin tanımlanması ve sınıflandırılmasına yönelik çalışmalar arasında izlenen yöntemler bezerlik göstermektedir. Her bir folklorik kuram ve yöntem Türkiye'de sözlü ve yazılı folklor ürünleri için uygulama alanı bulmuştur. Yapılan çalışmalar anonim halk şiiri çerçevesi içinde değerlendirildiğinde de benzer yaklaşımlarla karşılaşılır.

Anonim Türk halk şiirinin ezgili türlerinden mani, türkü, ninni ve ağıtlar ile ilgili çalışmalar, dünyada yapılan türsel çalışmalarla kuramsal ve metodik bakımdan aynı sırayı

izler. Türk halk şiiri türleri üzerine yapılmış çalışmaların genel karakteri metin esaslı olmalarıdır. Halk şiiri ürünlerinin icra edildikleri bağlamlardaki iletişimsel özellikleri çoğu zaman göz ardı edilmiştir. Ancak sözlü kültürde yaratılan ve aktarılan halk şiiri türlerinin icra bağlamlarının belirlenmesi, o türe ait niteliklerin tespitinde en önemli unsur hâline gelmiştir.

Belirtilen türlerle ilgili metin merkezli tasniflerde genel olarak biçim ve içerik odaklı ayrımlar yapılmıştır. Konularına göre sözlü şiirlerin farklılaşması tür kavramını ortaya çıkarmış; dış yapı özellikleri (nazım birimi, ölçü, hacim, uyak örgüsü gibi kavramlar) biçim kavramını doğurmuştur.

Türk halk şiiri ile ilgili çalışmalarda ortaya çıkan sınıflama çeşitliliği, ninni gibi anonim halk şiiri türlerinin kesin tanımlarının yapılmasını, ayırt edici niteliklerinin belirlenmesini zorlaştırır.

Ninniler ve diğer halk şiiri türleri arasındaki geçişler türlerin hem içerik hem de şekil açısından birbirine benzemelerine neden olmuştur. Özellikle sözlü kültürde yaratılıp yaşatılan şiirler, her ne kadar bazı nitelikleri sabit kalsa da, sürekli olarak bir dönüşüm yaşarlar. Bu nedenle ninni ile türkü, ağıt, ilahi, mani, güzelleme gibi türler arasında biçim ve içerik bakımından ortaklıklar görülür. Benzerlik ve farklılıkları netleştirmek için halk şiiri çalışmalarında ne tür yaklaşımlar ve sınıflamalar ortaya konduğunu görmek gerekir.

Türk halk şiirinin sınıflanması çalışmalarının öncüleri arasında Ahmet Talat Onay yer alır. Her ne kadar görüşlerinin kesinlik taşımadığını, yapılacak yeni çalışmaların konuyu daha iyi aydınlatacağını belirtse de kendinden sonraki birçok araştırmacı tür ve şekil sınıflandırmasında Onay'ın fikirlerini temel almıştır.

Onay, *Halk Şiirinin Şekil ve Nev'i* adlı eserinde halk şiiri sınıflamasında sadece şekil ve türün esas alınmamasını, ezginin de (teganni) göz önünde bulundurulmasını ister. Araştırmalarına kaynak olarak M. Fuat Köprülü'nün araştırmalarını ve Divan-ı Lügat-it Türk'ü gösterir. Metot olarak da cönk, mecmua, derleme yoluyla elde ettiği şiirlerden çıkardığı kuralları kullanır.

A. Talat Onay, şekil ve tür ayrımını yaparken kesin kurallar ortaya koymamış, içerik ağırlıklı şiirleri şekil başlığı altında değerlendirmiştir. Yaptığı tasnifte destan, tekerleme, ninni gibi konu esaslı olanları şekil olarak kabul etmiştir. Halk şiiri türleri arasında; ilahi, müstezat, na'at, medhiyye, nutuk, buyruk, devriye, nefes, büyük sözler ahlakıyyat, kahramanlık şiirleri, güzelleme, sagıt, hikâye, mersiye, ağıt, hicviye taşlama, şarabiyat, tanzir, cevap, hezl, şathiyat-ı sofiyane, cihet- i camialar, muamma, lugaz, bilmece uçlama gibi şiirleri göstermiştir. Halk şiiri şekilleri değerlendirmesinde ise mısra sayısı ve kafiye örgüsünü esas almıştır. Ayrıca "Halk Şiirlerinin Şekilleri" ve "Halk Şiirlerinin Envai" başlıklarında hem Divan hem Anonim hem Âşık hem de Tasavvuf şiirine ait örnekler yer vermiştir. Örneğin halk şiiri türleri arasında münacaat, ilahi, lügaz, hicviye, şarabiye gibi başlıklar yer alır. Halk şiirinin Anonim, Âşık ve Tekke şiiri ayrımını yapmamıştır (Onay, 1996:8).

Onay ile benzer biçimde M. Öcal Oğuz da halk şiirini kendi içinde kollara ayırmamış, tüm halk şiiri örneklerini topluca ele almıştır. Yaptığı şekil ve tür sınıflamasında, nazım şekli olarak mani, destan ve koşmaları göstermiştir. Tür değerlendirmesini ise şiirlerin ezgilerine ve konularına göre yapmıştır. Oğuz, "Ezgi Ağırlıklı Türler" arasında türkü, koşma, semai ve varsağıyı gösterir. "Konu Ağırlıklı Türler" ise koçaklama, taşlama, güzelleme, destan, nutuk, devriye, şathiyyedir. "Ezgi ve Konu Ağırlığı Aynı Yoğunlukta Olanlar" ise ninni,

ağıt ve manidir. Oğuz, incelemesinde “türkü”nün farklı değerlendirilmesi gerektiğini, bunun tüm ezgili türleri kapsayan, kelime olarak “Türk’e ait” anlamını taşıyan şüirler olduğunu ileri sürer. Daha sonra türküleri ezgili türlerin arasında ele alır. Oğuz’a göre şüirin şeklini belirlemede, kafiye örgüsü ve hacim temel alınmalıdır; hece sayısı şekil belirlemede ayırt edici bir unsur değildir. Ancak şüirde hece sayısı ve makam arasında uyum vardır, “parmak hesabı”yla irticali şüirler söylenir. Konu ve ezgi birbirine bağlıdır. Her türün kendine ait ezgisi vardır. Methiye, ağıt, koçaklama, ninni, farklı ezgilerle söylenir. Kısaca türler konu ve ezgilerine göre ayrılmalıdır. Tek başına konu, türü belirleyebileği gibi konuyu da belirleyen ve sınırlayan bir özelliğe kavuşmuş ezgilerin de tür adı olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir (Oğuz, 2001:11 -21).

P. N. Boratav, *Halk Edebiyatı Dersleri* adlı eserinde “Mevzulara Bağlı Şüir Çeşitleri” başlığı altında, âşık şairleri tarafından icra edilen, destan, taşlama, ağıt, koçaklama, güzellemeleri ele alır; bunlar için örnek metinler verir. Bunların konularına dair herhangi bir açıklamada bulunmaz (Boratav, 2000:126-138). Boratav, anonim halk şüiri tasnifinde ise ağıt ve ninniye, konularına göre sınıfladığı türküler içinde değerlendirir. Halk şüirinde üç tür belirler. Bunlar; halk türküleri, maniler ve tekerlemelerdir. Ninniler, taşlamalar ve ağıtlar konularına ve işlevlerine göre çeşitlilik gösteren türkülerdir (Boratav, 1968:299-340).

İlhan Başgöz, “*Türkü*” adlı çalışmasında ninni ve ağıtları türkü çeşitleri içinde göstermiştir. Hatta manileri de atma türkü geleneğiyle bağdaştırmış ve bir türkü türü olarak nitelemiştir. Ona göre tek dörtlükten fazla olan maniler böyledir. Ninnileri, beşikte söylenen türküler olarak tanımlamıştır. Ağıtlar ise ölüm ya da benzeri felaketler üzerine yakılan türkülerdendir (Başgöz, 2008:63-76). Görüldüđu gibi Başgöz’ün yaptığı bu ayırım da konu ve işlev temellidir.

Doğan Kaya, “Anonim Halk Şiiri” adlı incelemesinde anonim türler üzerine ayrıntılı bir çalışma yapmıştır. Eserin “Giriş” bölümünde, âşık edebiyatını ayrı tutmak koşuluyla, diğer halk şiiri ürünlerini anonim halk şiiri içinde değerlendirir. Tür ve şekil tartışması konusunda ise şiirleri incelerken mısra, hece sayısı ve konularına göre ayırım yapılmasının uygun olduğunu bildirir. Buna göre maniler, belli bir mısra sayısı ve kafiye düzeni bakımından belli özellikler taşıdığından bir şekildir. Ağıt, ninni ve bilmeceler şekilden çok içerikleriyle dikkat çekerler dolayısıyla onlar birer türdür ve konularına göre ayırım yapılması uygundur. Ağıtlar acıları dile getirir, ninniler çocukların uyumalarına yöneliktir, bilmeceler bulmayı-bilmeyi hedefler. Türküler, daha çok ezgileriyle dikkat çeker; yapıları ve ezgileri ayrı özellik gösterir; dolayısıyla bir şekil olarak alınmalıdır. Tekerlemeler ise aliterasyonlu, ilgili ilgisiz sözler taşıyan hece sayıları aynı olup 2-20 arasında değişen ayırt edici özelliklere sahiptir. Bunun için tekerlemeler bir şekil olarak kabul edilmelidir (Kaya, 1999:2-4).

D. Kaya, diğer araştırmacılardan farklı olarak türkü ve tekerlemeyi şekil olarak gösterir. Ninnileri ve ağıtları konu ağırlıklı türler olarak görmüş, her ikisinin de kendine has ezgilere sahip olduğunu vurgulamıştır. Bu bakımdan Oğuz’un ve Kaya’nın tasnifleri, tür ayırımında konu ve ezginin esas alınması bakımından paralellik gösterir.

Ali Yakıcı, “Halk Şiirinde Türkü” adlı çalışmasında, türkülerini konu bakımından sınıflandırırken tür olarak tanımlanan ninni ve ağıtlara türküler içerisinde yer verir. Ninnileri “Beşik, Bebek/Çocuk Türküleri/Ninniler” olarak değerlendirir. Ağıtları ise “Ölüm Türküleri” olarak adlandırır (Yakıcı, 2007:214).

Bu değerlendirme, Ali Yakıcı ve Öcal Oğuz’un türkülerini bir çatı olarak görmelerinden kaynaklanır. Aynı fikir, yukarıda da belirtildiği gibi, İlhan Başgöz’ün “Türkü” adlı eserinde

de de göze çarpar. Başgöz; ninnileri, ağıtları, manileri birer tür olarak türkü çeşitleri arasında gösterir (Başgöz:52-103).

Halk şiiiriyle ilgili belirtilen bu görüşlerle, tüm ayrıntılarıyla yapılan sınıflandırma çalışmalarını belirtmekten ziyade özellikle ninni, ağıt ve türkünün nasıl sınıflandırıldığıyla ilgili fikirlere dikkat çekilmek istenmiştir. Çünkü bu üç tür genellikle birlikte anılmıştır.¹

Ninniye, türkü ve ağıtı birer tür olarak kabul ettiğimizde birbirinden farklı özelliklerini, ortak yanlarını ortaya koymak ninniye tarif etmekte yardımcı olacaktır.

Ninni, diğer türlerle etkileşim içinde bulunan ve ortak özellikler taşıyan bir türdür. Hatta Boratav, Başgöz, Yakıcı gibi araştırmacılar ninniye, türkü ana başlığı altında değerlendirmektedirler. Türkülerin konularına göre ninni, ağıt, oyun türküleri vb. adlar aldığını, bu türlerin her birinin kendine has ezgileri olduğunu belirtirler.

Boratav'ın bu konudaki görüşleri şöyledir:

“Ninniler bir bakıma çalışma türküleriyle bir araya getirilebilir; anneler, süt anneler, çocuğu uyutmak için belli bir düzene uyarak bir iş yapıyor sayılabilirler çünkü... Aynı biçimde ağıtlar, gerek lirik türküler gerek tören türkülerini tanımına girebilirler. Bu iki ulamın yani ninni ve ağıtların metinleri belli bir genişlikte bir şiiir içeriği taşıdığı sağlam, tutarlı bir düzeni olduğu zaman lirik türküler arasına girer. Bu gibi hâllerde gerek ninniler gerek ağıtlar salt işlev değerinden sıyrılmaz, başlangıçta bağlı buldukları törenlerle işlerden

1 Halk şiiiri hakkında ayrıca; Nevzat Gözaydın “Anonim Halk Şiiiri” Türk Dili Türk Şiiiri Özel Sayısı, III, - Halk Şiiiri Haziran 1989; M.Fuat Köprülü, Edebiyat Araştırmaları, Ankara 1999; Hikmet İlaydın, Türk Edebiyatında Nazım, İstanbul 1951; Hikmet İlaydın Eski Türk Edebiyatında Nazım, Ankara 1997, Mehmet Yardımcı, Başlangıçtan Günümüze Halk Şiiiri, Aşık Şiiiri, Tekke Şiiiri, 1198, Ankara; İsmail Habip Sevik, Edebiyat Bilgileri, 1994.